
Aldringsceller og cellulær aldring

SPRÅKSPALTEN

PETTER GJERSVIK

petter.gjersvik@medisin.uio.no

Petter Gjersvik er medisinsk redaktør i Tidsskriftet, professor emeritus ved Institutt for klinisk medisin og medlem av Gruppe for norsk medisinsk fagspråk.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

HAAKON B. BENESTAD

Haakon B. Benestad er professor emeritus ved Institutt for medisinske basalfag, Universitetet i Oslo og fast bidragsyter til Tidsskriftet.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Aldring er forbundet med et økende antall celler som slutter å dele seg, og som gjerne endrer utseende. Slike celler kan på norsk kalles aldringsceller og prosessen for cellulær aldring.

Illustrasjonsfoto: deyangeorgiev / iStock

Med økende alder vil antall celler som endrer karakter og utseende permanent i vevet, øke. Cellene vil slutte å dele seg. Slike celler kalles i engelskspråklige forskningsartikler for *senescent cells* og fenomenet for *cellular senescence* [\(1\)](#). Det diskuteres om disse cellene er drivere av aldringsprosessene i kroppen ved å skille ut inflammatoriske cytokiner og andre stoffer som skader omgivelsene. De antas å bidra til aldersrelaterte sykdommer, slik som Alzheimers sykdom, men har også positive funksjoner, blant annet ved embryogenese og reparasjonsprosesser.

Det engelske ordet *senescence* (fra latinsk *senescere*, å bli gammel) er nok mindre kjent for nordmenn enn ordet *adolescence*. Merriam-Websters ordbok definerer *senescence* som «the state of being old», «the process of becoming old or aging» og – innen cellebiologi – «permanent arrest of the cell cycle in which cell division ceases» [\(2\)](#). Adjektivet *senescent* defineres som «relating to, characterized by, or associated with the state of being old or the process of aging or marked by or undergoing senescence» [\(3\)](#).

Aktuelle oversettelser

Hva skal så *senescent cells* og *cellular senescence* kalles på norsk? I Tidsskriftet, som foretrekker norske oversettelser av engelske faguttrykk der dette er mulig [\(4\)](#), er både *senescente celler*, *aldringsceller* og *alderdomsceller* brukt [\(5, 6\)](#). For dem som kjenner fagfeltet godt, er uttrykket *senescente celler* lett å kjenne igjen. Andre vil nok trenge en forklaring på hva dette er for noe. Uttrykket *aldringsceller* legger vekt på prosessen aldring, mens *alderdomsceller* mer peker på alderdom som en statisk tilstand.

Denne sontringen har støtte i enkelte norske ordbøker. I Øyris medisinske ordbok er senescens forklart med «aldring», «det å verta gammal» [\(7\)](#), mens Risnes forklarer ordet senescens med «aldrende» og senescentia med

«aldrig», «det å bli gammel» og «det å eldes» (8). Store norske leksikon omtaler en *senescent cell* som en «aldret celle» (9).

I aviser, tidsskrifter og bøker finnes flere andre oversettelser, slik som *aldrende celler* (10), *zombieceller* (11), *sovende celler* (12) og *celler som går i dvale* (13). At disse cellene går i dvale, er for så vidt et brukbart pedagogisk grep, men er lite egnet som utgangspunkt for en oversettelse til bruk i en faglig sammenheng.

Konklusjon

Vi mener at både *aldringsceller* og *alderdomsceller* er aktuelle oversettelser av *senescent cells*. Vi vil likevel anbefale uttrykket *aldringsceller*, ettersom disse cellene først og fremst er forbundet med aldringsprosessen mer enn med resultatet av denne prosessen. På samme måte kan *cellular senescence* oversettes med *cellulær aldring*.

LITTERATUR

1. Childs BG, Gluscevic M, Baker DJ et al. Senescent cells: an emerging target for diseases of ageing. *Nat Rev Drug Discov* 2017; 16: 718–35. [PubMed] [CrossRef]
2. Merriam-Webster. Senescence (noun). <https://www.merriam-webster.com/dictionary/senescence> Lest 13.11.2023.
3. Merriam-Webster. Senescent (adjective). <https://www.merriam-webster.com/dictionary/senescent> Lest 13.11.2023.
4. Gjersvik P. Alt som kan sies på engelsk, kan sies på norsk. *Tidsskr Nor Legeforen* 2021; 141. doi: 10.4045/tidsskr.21.0260. [CrossRef]
5. Benestad HB. Aldringsprosesser påvirkes av immunregulering. *Tidsskr Nor Legeforen* 2023; 143. doi: 10.4045/tidsskr.23.0071. [CrossRef]
6. Halsne R. Alderdomsceller hemmer regenerasjon av muskelvev. *Tidsskr Nor Legeforen* 2023; 143. doi: 10.4045/tidsskr.23.0171. [CrossRef]
7. Øyri A, Braut GS, Ellingsen DK. red. *Norsk medisinsk ordbok*. 9. utg. Oslo: Samlaget kunnskap, 2011.
8. Risnæs S. *Medisinsk-biologisk ordbok*. Latin-gresk-norsk. Oslo: Cappelen Damm, 2018.
9. Fossum S. Aldring. *Store medisinske leksikon*. https://sml.snl.no/aldring_-_medisin Lest 13.11.2023.
10. Magerøy LH. Denne legen planlegger å leve så lenge som overhodet mulig. *A-magasinet* 12.7.2019. <https://www.aftenposten.no/amagasinet/i/XgaR9n/denne-legen-planlegger->

aa-leve-saa-lenge-som-overhodet-mulig-det-kommer-ikke-noe-godt-ut-av-aa-vaere-fanatisk Lest 5.1.2024.

11. Strømme CB. Må vi tenke nytt om aldring? Gen-i-alt 2023; 3: 14–5.

12. Valdermo OH. Aldringsforskningen kan snart forlenge våre liv. Og hva så? Nordnorsk debatt 16.4.2019.

<https://www.nordnorskdebatt.no/aldringsforskningen-kan-snart-forlenge-vare-liv-og-hva-sa/o/5-124-35085> Lest 13.11.2023

13. Helland Å. Motvirker reaktive oksygenforbindelser kreftutvikling? Tidsskr Nor Legeforen 2007; 127: 849.

Publisert: 26. februar 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.0780

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 13. februar 2026.